

הצליין והרב הראשי

היתה זו אחת האכזבות "המרות" ביותר לעתונאים סופרי המקום וסופרי חוץ כאחת. כל אחד מהם, שיצא באשיו אותו לילה לשהה התעופה בלוד, כדי לראיין את ראש המרד האירלנדי, תיכנן לו את מטר שאלותיו הוא, כי מין כאותו איש, אמון דהיאלירה, הבין לרוח המאבק של עמנו נגד בריטניה, ודרך איזה עם דומה כל כך לדרכנו כזו של העם האירלנדי? ואולם זה ואלירה עמד על שלו: "הריני צליין קתולי לארץ הקודש" האיש הגבוה והרוח בן ה-68, אשר במשך שנים רבות תפס את הע' מודים הראשונים של עתונות העולם, הראה כשרון רב של התחמקות משי' אלות פוליטיות. "הריני רוצה מאד להפגש עם ידידי הד'ר הרצוג, רבה הראשי של ארצכם" — משפטים כגון זה סתמו לחלוטין את הדרך לשיחה פוליטית, והוכיחו בפעם המאה כי אין שאלות בלתי-זיהי' רות; רק התשובות עלולות להיות כאי-לה.

"מקורבים" ביי-תר באותו מעמד הרגישו עצמם כנר-אה אנשי "חרות" (אשר קודמיהם — האצ'ל-הלכו בעק-בות האירים), אך דהיאלירה (כאילו) הטיל מישהו ספק בדבר) הבטיח:

"האמינו לי, אנכי רק צליין, ואותו ערב, אצל כבוד הרב הראשי, לא ישב על ידי אותו שלחן — בארוחת ערב לכבוד האורח מנחם בגין, אלא דוד בן גוריון, דב יוסף וגם שר הפנים.

יחד עם הלוחם האמיץ לחרות עמו (שהוכרו אח"כ כ"בוגד" על ידי הקיציר-נים) באו שני בנאי, אירים טיפוסיים, שניהם לבושים חליפות שחורות וחול-צות פתוחות ללא עניבה (לא ידוע מה השפיע על שני הבנים: הסגנון המקומי או החום) מדי פעם היו מחליפים ביניהם דברים בשפת אמם, והדבר נשמע באזנינו כמו שנשמעת השפה העברית באזני האירים. אם אמנם אין כל דמיון בין שתי השפות, הרי גורלן הוא, כידוע, דומה מאד: שתיהן הוחיו על ידי האומה לאחר שלא היו בפי העם במשך זמן ממושך.

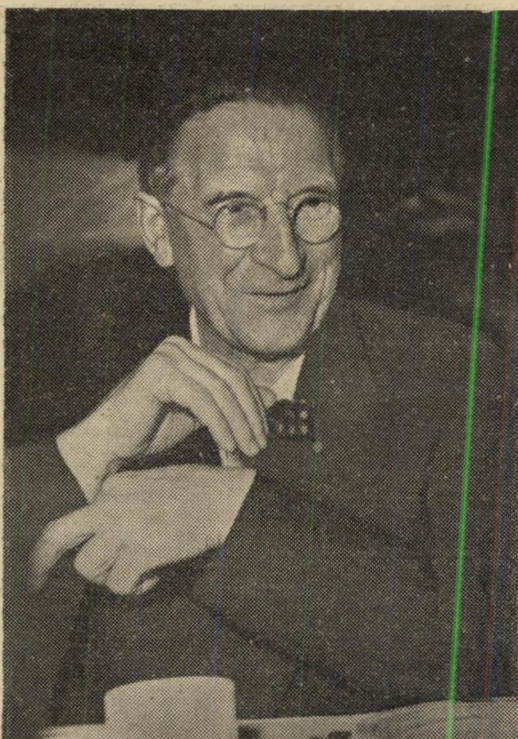
מי יתן ויבוא בקרוב הזמן, כאשר מנהיגינו המדינאים והשרים, יוכלו לי-צאת לחוץ לארץ ביחד עם בניהם ובנותיהם, "ככה סתם" בלי שלוחות מזינות, ציבורית, אנושית — פשוט ככה, למשל — כצליינים.

כוחה העצום של הרכילות

מודעה גדולה שנתפרסמה בכמה עתו-נים השבוע באה להוכיח מה גדול כוחן של "שמועות", והיא גם מציינת כמה משועבדים אנחנו לאותו מושג המכונה "דעת הצבור", ואשר לו — מאה פנים ואחת. בעוד פלוני רואה את עמיה הקהל בשאלות מדינה, תרבות או כל-כזה הרי אלמוני מיחס למושג זה את המובן הפשוט יותר: "מה שחוש' בים עליך".

כל ריפורטר מנוסה מכיר את התור-פעה ששמה בלשון המקצועית "טיפ". הוא כעין רמז דק, קורטוב של ידיעה, שמועה שטרם אושרה. עליך להתחיל לטפל בו בסבלנות, ללכת בעקבותיו, להגיע למקור השמועה, לחפש את אשורה. אולם יש גם שאתה מקי-בל ידיעה שלמה על פרטים שונים יי-עליך רק לאשרה.

נהג גימעה למשל לאנריך ידיעה כי בשדרות רוטשילד נהרגו בשעות אחר

צליין אמון דהיאלירה במקום בגין, בן-גוריון.

הצהרנים שתי נשים וילד אחד, בשעה שהמכונית שבה נסעו התנגשה במי-כונית משא, ושני כלי הרכב עלו באש. הכל יודע את הפרטים, כמעט כל העיר כבר מדברת על זה, ויש רק גירסא אחרת במקצת: כי נהרגו למעשה לא שתיים אלא שלש נשים, ואילו עיד-גירסא אחרת אומרת, כי הללו לא נסעו

במכונית אלא הצו את הכביש. מכל מקום, כפי שמסתבר מכל הגירסאות, הרי לפניך ידיעה מזועזעת ועליך רק לק-בל את השמות המדויקים של הקרבנות. ומה מסתבר לך אחר כך? אכן, אתה למד, כי: (א) המקרה לא אירע בשדרות רוטשילד אלא בשכונת התק-וה. (ב) לא בשעות אחר הצהרנים אלא בבוקר, לפני שבע, (ג) לא בהתנקשות אלא בהתמוטטות. (ד) לא נהרגו שתי נשים וילד אלא פועל אחד נפצע באיפן-קל (נחשב וישלח הביתה). והדליקה? — שואל אתה, — מנין כאן דליקה? ועל כך — אם תסריח את עצמך תוכל ללמוד, כי דובר פה באש שפרצה בצריף באותה השכונה יומיים קודם לכן. במקרה ההוא נכווה אמנם תינוק ונשלח לבית החולים.

מובן מאליו, כי כל הדרמה המועי-זעת אינה מתפרסמת בעתון, וביני-תיים כבר יש אנשים, "היודעים" עליה, ואי הופעתה בעתון מעוררת חשדנות. או גם יכולים האנשים לפרש את הדבר בערך כך: אמנם הדבר אירע, אלא שאותו נהג שגרם לטראגדיה הוא ודאי בן חסות של מישהו, ועל כן כבר דאגו לו וטישטשו את הדבר, ומכאן — אין אף שמץ של ידיעה בעתונים על הפרשה המזועזעת.

הקורא יבין כי נקטנו בדוגמא קרי-צונית. אותה מודעה, שהוכרנו לעיל, לא עסקה בתאונה ולא באש, אלא בו-האוכלת בלב האדם... המודעה היתה חתומה על ידי גברת אחת בשם לולה בר, הידועה למדי בחוגים רחבים של נשי "החברה הגבוהה" מהסלון לאופנה-שלה.

הסיפור שנופץ על אודותה בשבועית האחרונים היה בערך כזה: הגברת בר עמדה להמריא באוירון לצרפת, הגישה לה מישהו זר פרחים, אך משום מה לא הגיע הזר לידיה ונתגלגל ישר לידי שוטר המכס, שגילה בחיכו יהלומים, והוא סימן, כי ביקשו בדרך זו להבי-ריח יהלומים לחוץ לארץ. היתה זו "שיתח היום" בתל-אביב במשך כמה ימים ולילות. עתונאים התרוצצו אחר ספור זה, אך לשוא. בדומה לאותו סיפור על התאונה הקטלנית בשדרות רוטשילד אי אפשר היה להשיג דבר של ממש מכל השמועות, והיה ברור כי אי שם מצץ מישהו (מהאצבע), "טיפ" כזה שהפך בשרשרת הרכילות של נשי תל-אביב (קפה בשעות אחה"צ, סריגה, שעמום) לסיפור "מושלם" על האשה

בעלת סלון האופנה. ועל כך באה הגי-ברת בר והדפיסה מודעה בעתונים לא-מור: לא היו הדברים מעולם ואתבע לדין את כל מפיצי השמועות...

בהלת הבניין

העולם נראה גדול כשמדובר בנסיעה לחוץ לארץ וכל הקשור בה. סידור טופס אחד (למשל "21") יוצר בך הר-גשה כי צרפת, אנגליה, או כל ארץ אחרת מרוחקת מישראל מאד מאד. ואולם כשמדובר בדולרים או בניזין (וקי-יימת קירבה יתרה בין השנים) הופך העולם קטן מאד. המרחק בין קוריאה לפינה זו של העולם היה אפסי כמעט (וייאמר הדבר לשבח הממשלה) כאשר עקב המלחמה חלו הגבלות על הבניזין כאן. איש לא שם לבו לאפשרות זאת, ואפילו לא הממשלה, המפסידה על ידי הצמצום הנוכחי בעשרים אחוז סכומים ניכרים, ומשום כך גם אולי להוכ-נסה (או טרם הוכנסה) הקצבה של הנוזלים החיוניים הללו. אולם מה שאי-רע בינתיים הוא חוליה נוספת בשר-שרת אי היעילות המאפיינת את חיינו.

הדבר הראשון שצץ כתוצאה מה-מצב היה (כרגיל) — החור. תור לא של אנשים אלא מכוניות על סוגיהן השונים, תור שאינו רק נראה יותר לעין אלא גם סותם תנועה, גורם תקלות לבעלי המכוניות ולנהגים מהן. "שיאמ-רו לי כי עלי לבוא בשעה תשע בביר-קרי" — אמר לנו נהג מונית — "שיגידו לי, כי עלי להצטמצם בכך וכך גלונים לחודש — נחא. אולם אני קם בחמש בבוקר, עומד בתור במשך שלש שעות כדי לשמוע אח"כ כי אין בניזין".

בינתיים נוצר גם שוק שחור. לא רק של הבניזין אלא גם של בעלי המי-ניות. יש גם שנהג מונית מכריו לפי-ניך חגיגית כי לא יספיק לו הבניזין כדי להסיע אותך לרמת גן (כי לפי-חישובו לא כדאי לו הדבר). קיצור הד-בר: קמה בהלת הבניזין ואיש אינו יודע לאן יוביל הדבר. אולם המענין בכל זה הוא, כי נהגים רבים טוענים כיום בזכות חלוקה לפי תלושים, אף אלה אשר בימי קיצוב הבניזין התנגדו לכך בכל תוקף.

הקלטת היסטוריה

באחד מימי חודש מאי... בעוד מטוסים מצריים אביב, ישב דוד בן-גוריון...

התור לבניזין המכוניות נעצר.